

ZO ŽIVOTA SGS

J. Čurlík, J. Forgáč: **Geochemická interpretácia niektorých poznatkov zo štúdia hornín severogemerického permu** (Bratislava 14. 9. 1989)

Geochemické zhodnotenie hlbokého ložiskového vrtu č. 860 (Novoveská Huta), ktoré sa opiera o podrobné petrografické štúdium vzorkového materiálu, prináša poznatky, ktoré možno využiť pri poznávaní geologickej stavby širokého okolia, ale aj severogemerického permu ako celku.

Podľa stratigrafickej schémy by mal vrt č. 860 s ohľadom na geologickú stavbu, ako ju interpretoval Novotný a Mihál (1987), prechádzať tzv. hutianskym vulkanickým komplexom s mocnosťou okolo 350 m. Tieto horniny boli klasifikované ako andezity a dacity.

Najdôležitejším poznatkom je fakt, že v tomto vrte sa nepotvrdila opodstatnenosť vyčleňovania tzv. hutianskeho vulkanického komplexu ani hornín andezitovo-dacitovej povahy. V týchto predpokladaných vulkanických horninách sa ani v jednom prípade nezachovalo pôvodné minerálne zloženie a štruktúry tak, aby sa dali použiť pri klasifikačnom zatriedení k dacitom a andezitom. Zistilo sa, že: 1. Horniny majú bridličnaté textúry a metamorfné štruktúry. 2. Základná hmota hornín je ílovitá, kremenito-ílovitá až karbonátovo-ílovitá. 3. Horniny sú často silne kremenité (prekremenené), karbonatizované, s kumuloblastami kremeňa. Vyskytuje sa v nich autigénny turmalín. 4. Sivofialové a fialové variety týchto hornín obsahujú Fe pigment, aký sa vyskytuje v ostatných sedimentárnych komplexoch.

Preukázala sa nápadná geochemická príbuznosť hornín tohto tzv. hutianskeho vulkanického komplexu s ostatnými sedimentárnymi komplexami vo vrte. Petrografické aj geochemické údaje potvrdzujú, že to boli pôvodne klastická s rôznorodým materiálom, ale s nepodstatným obsahom vulkanického materiálu, ktoré boli zmenené (karbonatizované, prekremenené) počas diagenetických až anchimetamorfných procesov.

Prostredie sedimentácie v severogemerickom permu bolo variabilné, prevažne salinné až hypersalinné. Z geochemie bóru, ale aj z rozšírenia evaporitov

a karbonátov vo vrte č. 860 a z poznania litologickej povahy hornín vyplýva, že v doteraz vyčleňovaných litostratigrafických jednotkách treba upresniť model sedimentácie. Schematický model sedimentácie, ktorý zostavil Čurlík, Forgáč a Veselský (1986), pre knolské súvrstvie zahŕňa terigénnu sedimentáciu s playas (salinas), sprievodne v soľných jazerách, v petrovohorskom súvrství sedimentáciu terigénnu, vulkanogénnu, soľných jazier a sprievodne v playas, v novoveskom súvrství sedimentáciu terigénnu, lagunárnu, sprievodne soľných jazier a lokálne v sebkách. Naďalej však ešte nie je vyriešené, v akom prostredí vznikali evapority, ktoré mohli vzniknúť v soľných lagúnach aj v lagúnach.

V okolí žilných štruktúr zachytených vrtem č. 860, ktoré sa nevyznačujú veľkou mocnosťou ani kovnatosťou, sa nezistili výrazné primárne geochemické anomálie.

J. Miškovic: **Mineralogicko-paragenetické pomery na ortuťovom ložisku Rákoš** (Bratislava 7. 9. 1989)

Ortuťové zrudnenie ložiska Rákoš v juhozápadnej časti Spišsko-gemerského rudohoria je situované v bridličnato-karbonátovom súvrství gočaltovskej skupiny (perm). Ložisko vzniklo v podloží smernej tektonickej línie v.—z. smeru oddeľujúcej súvrstvia gočaltovskej skupiny od mezozoických a mladších súvrství. Pri novšom výskume na ložisku sa zistilo niekoľko typov mineralizácie.

Ortuťovú mineralizáciu tvoria: kremeň, ankerit, baryt, sericit, hematit, magnetit, pyrit, chalkopyrit, schwazit, galenit, rumelka a kaolinit.

Mineralizácia karbonátových konkrécií obsahuje: kremeň, siderit, ankerit, sericit, arzenopyrit, pyrit, chalkopyrit, tetraedrit, sfalerit, galenit, jamesonit, boulangerit, bournonit, ullmannit, antimón, dickit a kaolinit.

V žilnej mineralizácii sideritovej formácie sú tieto minerály: kremeň, siderit, ankerit, baryt, hematit, pyrit, markazit, chalkopyrit, tetraedrit, Co-gersdorffit, horobetsuit, kobellit (?).

Mineralizáciu oxidačnej zóny tvoria: limonit, baryt, oxidy Mn, chalkantit, melantherit, sadrovec, malachit, chalkozín, covellín, kuprit, tenorit-melakonit, meď, halloyzit a alofán.